

דף מז.

ח"מ סימן שצט סעיף א

עין משפט א.ב.

א. פרה מעוברת שהזיקה והיא תמה גובה הניזק חצי נזק ממנה ומולדה כיון שהוא כגופה^א, ואפי' שהפרה ברחה גובה מולדה כל החצי נזק^ב. אבל תרנגולת שהזיקה אינו גובה מביצתה^ג מכיון שהביצה אינה מגופה אלא מופרשת ומובדלת.

הגה: מ"מ אם הביצה עדיין קשורה בגופה י"א דגובין ממנה^ד.

ח"מ סימן שצט סעיף ד

עין משפט ג.

ד. נגח פרה מעוברת והפילה אין שמין פחת הפרה בפני עצמה ופחת הולד בפני עצמו, אלא שמין כמה היתה הפרה שוה כשהיתה מעוברת ובריאה וכמה היא שוה עכשיו היא והנפל שלה^א ומשלם כל הפחת אם השור היה מועד, ואם היה תם משלם חציו.

ח"מ סימן תכ סעיף טו

עין משפט ד.

טו. כיצד משערים הה' דברים. נזק אם חסרו אבר או עשה בו חבורה שאין סופו לחזור, שמין אותו כאילו הוא עבד נמכר בשוק^א כמה היה שוה קודם שחבל בו וכמה נפחתו דמיו אחר החבלה וכך יתן לו.

ג. מרבא בב"ק מ"ז ע"א.

ד. שם בגמ', וקמ"ל שלא נאמר שלא ישתלם מהולד אלא רביע אלא כל החצי נזק, וגם כשהפרה לפנינו ואין הפרה שוה כחצי הנזק גובה מהולד. סמ"ע ס"ק ב'.

ה. שם בגמ'. ולשון הרמב"ם בריש פ"ט מנזקי ממון.

ו. שם בה"ה, והגאון ציין ממ"ש בחולין נ"ח ע"א, מ"ט כיון דאגידה וכו', וברשב"א בב"ק וכך היא להדיא ברי"ו שם.

ז. מימרא דרבא שם מ"ז ע"א.

ח. רש"י והג"י בפ' החובל פירשו כאילו נמכר להיות עבר עברי, אבל הרא"ש כתב ששמין אותו כמו עבד כנעני שנמכר לעבד עולם שגם חסרון אברו הוא לעולם משא"כ עבד עברי שאינו נמכר אלא לשש או עד היובל, ואם באנו לשומו בכל שש שנים פעם אחר פעם יעלה ערך יותר ממה שיעלה הערך כששמין אותו בפעם אחת. סמ"ע ס"ק ט"ז.

הגה: אם היה בעל מקצוע כגון נוקב מרגליות וקטע ידו משערין הזיקו כפי מה שהוא ט, אבל בקטע רגלו שאין מזיק לו כ"כ משערין הזיקו כאילו לא היה בעל אומנות.

עין משפט ה. חו"מ סימן שצד פעיף ו

ז. אכלה פירות דקל אחד, וכן הקוצץ פירות דקל חבירו ואכלם אם היה דקל שאין התמרים שלו יפות משערים אותו בששים ע"ג הקרקע, ואם הדקל שהתמרים שלו יפות ביותר משערים הדקל בפני עצמו כמה היה שוה וכמה הוא שוה אחרי שאכל ממנו הפירות.

הגה: וי"א דאם לא נגמר גידולו כ משערים בששים.

עין משפט וז. חו"מ סימן שצט פעיף ה

ה. היתה הפרה לאחד והולד לאחר הרי הפחת של השומן שפחת גוף הפרה לבעל הפרה, ופחת הנפיחות שהיתה נראית יותר גדולה ל חולקין אותו בשוה בעל הפרה ובעל הולד, והנפל של בעל הולד.

עין משפט ז.ט. חו"מ סימן שצג פעיף א

א. הכניס פירותיו לחצר חבירו שלא ברשות ואכלתן בהמתו של בעה"ב פטור מ.

הגה: ואפי' היה בעל החצר טוחן והביא לו אותם לטחון כדי שישתכר בהן

ט. טור בשם הרא"ש, ומהרש"ל פסק דלענין נזק אין חילוק בשום בן אדם בעולם אלא שמין אותו כעבד שאינו יודע שום מלאכה, והש"ך בס"ק ג' כתב דאין טעם לדבריו דהרי מ"מ הזיקו הוא רב מעבד שאינו יודע שום מלאכה.

י. מגמ' שם נ"ח ע"ב ומעובדא דרב פפא נ"ט ע"א.

כ. כך פירש הרא"ש שם דתלוי הדבר אם נגמר גידולו או לאו, דאם נגמר גידולו ראוי לעוקרו ולשותלו במקום אחר.

ל. כרב אחא בריה דרב איקא דאיפסקא הלכתא כוותיה שם.

מ. ממשנה בב"ק מ"ז ע"א.

בעל החצר^ג, דבלי ידיעתו הוי בלי רשותו.

א. ב. הוחלקה בהן בהמתו של בעה"ב והוזקה בעל הפירות חייב, אבל אם הכניס ברשות פטור^ה.

ואם קיבל עליו בעה"ב לשמור את הפירות בעה"ב חייב^ז.

עין משפט י. חו"מ סימן שצח פעיף א

א. הכניס שורו לחצר חבירו שלא ברשות ונגחו שורו של בעל החצר פטור^ה. ואם הזיקו בעל החצר עצמו פטור^ז שיכול לומר לא ידעתי עד ששגיתי בו, מ"מ אם הזיקו לדעת חייב^ק לשלם נזק שלם, שאע"פ שיש לו רשות להוציאו מרשותו אין לו רשות להזיקו.

דף מז:

עין משפט א. חו"מ סימן שצח פעיף ב

ב. הזיק שור הנכנס לבעל החצר או לשורו^ר דינו כאילו הזיקו ברשות

ג. טור, מברייטא שם האשה שנכנסה לטחון שם בע"ב, וכ"כ הרשב"א.

ד. בס"י שצ"ח כתב הטור דר"י והרא"ש פסקו כרבנן בב"ק מ"ח ע"ב, שאמרו כל שנתן לחבירו רשות להכניס פירותיו קיבל עליו גם שמירת הפירות, והרי"ף והרמב"ם פסקו כרבי דאמר דאף אם נתן רשות להכניס לא קיבל עליו שמירה על הפירות, מיהו כו"ע מודים דאין בעל הפירות חייב בנזקי בעל החצר אם הוזק שורו דבעל החצר בפירות, וזהו מה שכתב מר"ן אם הכניס ברשות פטור הגם שפסק כהרי"ף והרמב"ם דסתם נתינת רשות לא הוי כקיבל עליו שמירת הפירות, מ"מ בעל הפירות אינו חייב כאשר הוזק בהן שורו של בעל החצר, וכתב הסמ"ע דא"כ תימא על הרמ"א שכתב דיש חולקין דבזה לא פליגי. סמ"ע ס"ק ג'.

ה. אם בהמתו אכלה אותם וזו דעת הרי"ף והרמב"ם דבעינן קבלת שמירה בפירוש ולא רק נתינת רשות, אבל לדעת ר"י והרא"ש א"צ קבלת שמירה בפירוש, וע"כ כתב הש"ך בס"ק א' דכאן מקומה של הגה"ה דיש חולקין שכתובה לפני כן.

ו. ממשנה בב"ק מ"ז ע"א ומימרא דרבא מ"ח ע"א שם.

ז. כמו שנתבאר בס"י שע"ח סעיף ו'.

ק. מימרא דרב פפא שם.

ר. לגבי קרן לא שנו בין ר"ה לרשות הניזק, כמבואר בס"י שפ"ט, והוא ממשנה מ"ז ע"ב.

הרבים ומשלם תם חצי נזק **ש** ומועד נזק שלם.

עין משפט ב.

ח"מ סימן שצח סעיף ד

ה. ד. שור שנכנס לחצר שלא ברשות ונפל לבור בעה"ב, וקילקל את מימיו אם קילקלם בשעת הנפילה חייב בנזקי המים ואם הסריחם אחר הנפילה פטור **ה** שהרי נעשה כשאר תקלה שחשוב כבור והמים חשובים ככלים, ובבור פטור בנזקי כלים.

עין משפט ג.

ח"מ סימן שצח סעיף ה

ה. ה. אם הכניסו ברשות בעל החצר והזיק, פטור בעל השור, ואם הזיק שור בעל החצר לשור הנכנס ברשות פטור **א** א"כ קיבל עליו בעל החצר שמירתו.

הגה: וי"א דכיון שנתן לו רשות ליכנס הוי כאילו קיבל עליו שמירתו **ב**. ודוקא בנזיקין שבאו לו מבעל החצר אבל נזיקין שבאו לשור זה מעלמא **ג** אינו חייב בעל החצר עד שיקבל עליו בפירוש שמירתו.

ש. ולא נימא כיון דשן ורגל משלם נזק שלם, קרן יהיה ק"ו משן ורגל, אלא אמרינן דיו הואיל ובר"ה אינו משלם הקרן אלא חצי נזק גם ברשות הניזק ישלם כן. וכמו שנתבאר בס"י ת"ה סעיף א' דגם שור באדם תם משלם חצי נזק.

ת. מרבא שם מ"ח ע"ב. ועיין בסמ"ע ס"ק ה' מה שחילק מסי' ת"ג סעיף ג', דצריך המזיק למסור הנבלה ליד הניזק, ולאחר שנודע לניזק חייב להשתדל למכור הנבלה כדי שלא יפחתו דמיה, והמזיק משלם לניזק טירחתו משא"כ כאן כיון שבעל המים אין לו חלק בשור שנפל למימיו אין חובה על הניזק להוציאו משם ולמכור אותו כדי שלא יפחתו דמיו ויפסיד בעל המים, שהרי לבעל המים אין לו חלק בנבלה.

א. רמב"ם פ"ה מנזקי ממון הלכה ה', אא"כ קיבל עליו בעל החצר שמירתו, פסק הרמב"ם כדברי רבי שם במשנה וכשמואל שפסק כן בדף מ"ח ע"ב.

ב. טור בשם ר"י והרא"ש שפסקו כחכמים שם במשנה וכתב שפסק כן ועיין בסוף שצ"ג.

ג. כגון שנכנסו שוורים אחרים לחצירו והזיקו לשור זה שנכנס ברשות, וה"ה אם השור חנק עצמו בחצר דחייב בעל החצר, ואם יצא השור והזיק בחוץ בעל החצר חייב, כ"כ המהרש"ל וכתב הש"ך בס"ק ג' דכן עיקר.

ח"מ סימן רצא פעיף ג

ג. ד. ביקש מחבירו שיתן לו רשות להכניס פירותיו או בהמתו לחצירו ^ד, ונתן לו רשות ולא פירש לו כלום בשמירתן אינו חייב בשמירתן כלל ^ה.

ח"מ סימן שצג פעיף א

עיין לעיל דף מז. עין משפט ח.ט.

ח"מ סימן שצג פעיף א

עיין לעיל דף מז. עין משפט ח.ט.

עין משפט ד.

ח"מ סימן שצג פעיף ב

עין משפט ה.

ב. ג. הכניסן שלא ברשות ואכלתן בהמתו של בעל הבית והוזקה באכילתן בעל הפירות פטור על נזקי הבהמה שאומר לו היה לה שלא לאכול אותם ^ו והיה לך לשומרה.

ח"מ סימן שצג פעיף א

עיין לעיל דף מז. עין משפט ח.ט.

עין משפט ז.

ח"מ סימן שצח פעיף ה

עיין לעיל דף מז: עין משפט ג

עין משפט זז.

ד. ממשנה פ"ה דב"ק מ"ז ע"ב, אבל אם הכניס הדברים שלו לבית בעה"ב ברשות, סתמא דמילתא קיבל עליו בעה"ב שמירתם אפי' לרבי. כ"כ בהג"א בב"ק שם וכן עיקר. ש"ך ס"ק ח'.

ה. ויש חולקין דחייב בהיזק דאתי ליה מיניה כמובא ברמ"א בסי' שצ"ח סעיף ה' וצ"ע על הרמ"א כאן דלא כתב שיש חולקין וגם על היזק דממילא בעיא דלא איפשטא ואם תפס לא מפקינן מיניה. ש"ך ס"ק ט'.

ו. פ"י שהיה לו לשמור פרתו שלא תאכל יותר משיעורה, וכל זה כשבעל החצר עדיין בחצירו אבל אם נסתלק משם לא, וכמ"ש בסעיף ג'. סמ"ע ס"ק ד'.

ח"מ פימן רצא סעיפים ג ה

ג ד. ביקש מחבירו שיתן לו רשות להכניס פירותיו או בהמתו לחצירו^ז, ונתן לו רשות ולא פירש לו כלום בשמירתן אינו חייב בשמירתן כלל^ח.

ה ו. יש אומרים שמהרגע שהשומר קיבל עליו לשמור, או שאמר הנח לפני ונסתלקו הבעלים אע"פ שלא משך השומר החפץ מתחייב כדין שומר^ט, וי"א שאינו חייב עד שימשוך^י ובמקום שמשיכה קונה^כ.

ז. ממשנה פ"ה דב"ק מ"ז ע"ב, אבל אם הכניס הדברים שלו לבית בעה"ב ברשות, סתמא דמילתא קיבל עליו בעה"ב שמירתם אפי' לרבי. כ"כ בהג"א בב"ק שם וכן עיקר. ש"ך ס"ק ח'.

ח. ויש חולקין דחייב בהיזק דאתי ליה מיניה כמובא ברמ"א בסי' שצ"ח סעיף ה' וצ"ע על הרמ"א כאן דלא כתב שיש חולקין וגם על היזק דממילא בעיא דלא איפשטא ואם תפס לא מפקינן מיניה. ש"ך ס"ק ט'.

ט. ר"י בתוס' בב"מ צ"ט ע"א ד"ה כך, והרא"ש שם.

י. כ"כ הרמב"ם בפירוש המשנה שם וה"ה בפ"ב משכירות הלכה ח'. ומה שמתחייב באומר לו הנח לפני כתב ה"ה בשם הרשב"א דאיירי באמר לו הנח לפני בסימטא ובתוך ד' אמותיו, וכ"ש אם זה היה ברשות השומר שמתחייב בכך. ודעת רש"י בפרק מרובה דף ע"ט ע"א כרמב"ם וכתב הש"ך דכן עיקר וכן הלכה לדעת מר"ן כיש בתרא.

כ. היינו כשמשך לחצירו, או בחצר של שניהם או משך לסימטא. סמ"ע ס"ק ט'. ובביאורים ס"ק י"ב כתב דאם הקדים לשומר שכר שכרו הוי קנין כסף ומתחייב השומר גם בלא משיכה.